Lieta Nr.A42472007
AA43-0460-10/2

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2010.gada 8.jūnijā

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja U.Mihailova,
tiesneši S.Kanenberga un E.Puriņš,

piedaloties pieteicējam *A.P.* un atbildētājas Rīgas pilsētas pašvaldības pusē pieaicinātās iestādes Rīgas domes Personu dzīves vietu Reģistrācijas komisijas pārstāvim *G.Z.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz *A.P.* pieteikumu par Rīgas domes Personu dzīves vietas reģistrācijas komisijas 2007.gada 23.februāra lēmuma Nr.4 atcelšanu, sakarā ar Rīgas domes apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2009.gada 14.aprīļa spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Rīgas domes Personu dzīves vietas reģistrācijas komisijas (turpmāk – Komisija) 2007.gada 23.februāra lēmumu Nr.4 (turpmāk – Lēmums) *A.P.* atteikts anulēt ziņas par *I.Ļ.* deklarēto dzīvesvietu */adrese/*.

[2] 2007.gada 5.aprīlī Administratīvajā rajona tiesā saņemts *A.P.* pieteikums par Lēmuma atcelšanu. Pieteikums pamatots ar turpmāk minētiem apstākļiem.

[2.1] */adrese/* atrodas nekustamais īpašums, kas sastāv no zemes gabala ar kadastra Nr.*/kadastra numurs/* un uz tā esoša dzīvojamā māja un palīgceltnes. Saskaņā ar Rīgas pilsētas Zemesgrāmatu nodaļas tiesneša 2004.gada 4.janvāra lēmumu īpašuma tiesības uz minēto īpašumu reģistrētas *A.P.*

[2.2] Minētajā adresē savu dzīvesvietu deklarējušas trīs personas, tai skaitā arī *I.Ļ.*, kurš nav *A.P.* ģimenes loceklis, kā arī nav nekustamā īpašuma kopīpašnieks vai īrnieks. 2006.gada 20.septembrī *I.Ļ.* no */adrese/* pārbraucis uz citu pastāvīgu dzīvesvietu Rīgas pilsētas Sociālajā aprūpes centrā „*/Nosaukums/*", kas atrodas */adrese/*, kur *I.Ļ.* arī deklarējis savu dzīvesvietu. Tā kā *I.Ļ.* pārcēlies uz dzīvi citur, *A.P.* vērsās pie Komisijas ar lūgumu anulēt *I.Ļ.* deklarēto dzīvesvietu */adrese/*.

[2.3] Komisija Lēmumu pamato ar to, ka nepastāv Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 12.pantā atrunātie nosacījumi.

[2.4] Pamatojoties uz Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 3.panta pirmo un otro daļu, *I.Ļ.* nav tiesiska pamata dzīvot */adrese/*, jo šai personai:

1) nekad nav piederējis un arī pašlaik nepieder nekustamais īpašums */adrese/*;

2) attiecībā uz minēto nekustamo īpašumu nekad nav ticis un arī pašlaik nav noslēgts īres vai nomas līgums;

3) ar *A.P.* kā nekustamā īpašuma īpašnieku nav radniecības, svainības vai citu likumisku vai līgumisku attiecību.

[2.4] Komisija bez jebkāda tiesiska pamata secināja, ka *I.Ļ.* un *A.P.* starpā pastāv īres tiesiskās attiecības, tādējādi faktiski pārkāpjot savas kompetences robežas.

[3] Rīgas dome rakstveida paskaidrojumos norādīja, ka pieteikumu neatzīst un paskaidro, ka Lēmums pieņemts, pamatojoties uz Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 12.pantu. Pieņemot Lēmumu, Komisijas rīcībā nebija pierādījumu apstāklim, ka, deklarējot *I.Ļ.* dzīvesvietu, būtu sniegtas nepatiesas ziņas. Tāpat Komisijas rīcībā nebija apliecinošu dokumentu par *I.Ļ.* dzīvojamās telpas */adrese/*, lietošanas tiesību zaudēšanu. Komisijas noteiktajā termiņā līdz 2007.gada 15.janvārim *A.P.* šādus dokumentus netika iesniedzis. Sociālās aprūpes centra adrese */adrese/ I.Ļ.* deklarēta kā papildus adrese saskaņā ar Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 5.panta otro daļu.

[4] Ar Administratīvās rajona tiesas 2009.gada 14.aprīļa spriedumu apmierināts *A.P.* pieteikums un uzlikts par pienākumu Komisijai izdot administratīvo aktu, anulējot *I.Ļ.* deklarēto dzīvesvietu */adrese/*. Spriedums pamatots ar turpmāk minētiem motīviem.

[4.1] Izvērtējot lietā noskaidrotos faktisko apstākļus, secināms, ka *I.Ļ.* bija tiesisks pamats atrasties strīdus nekustamajā īpašumā un to lietot, kā *B.I.* laulātajam. Savukārt *B.I.* bija mājas */adrese/* īpašniece. Kopš 1995.gada 12.oktobra *B.I.* nav mājas īpašniece (kopš 2001.gada 22.novembrī *B.I.* mirusi, līdz ar to nepastāv arī laulība).

[4.2] Nav pamatota atsauce Lēmumā uz likuma „Par dzīvojamo telpu īri" 8.pantu, jo ne *B.I.*, ne viņas vīram *I.Ļ.* nekad nav bijis īrnieka statusa. Līdz ar to nevar runāt par īres līguma tiesisko attiecību saglabāšanos pēc dāvinājuma līguma noslēgšanas.

Pēc ēkas dāvinājuma līguma noslēgšanas 1995.gada 12.oktobrī, *B.I.* un *I.Ļ.* zaudējuši savu tiesisko pamatu atrasties konkrētajā ēkā, jo lietā nav konstatēts, ka *B.I.* un *I.Ļ.* būtu noslēguši īres līgumu ar jauno ēkas īpašnieku *V.B.* vai, nostiprinot īpašumu zemesgrāmatā, būtu ierakstītas *B.I.* un *I.Ļ.* ēkas lietošanas tiesības.

Nav pamatota atsauce Lēmumā, ka *I.Ļ.* saglabājas ēkas lietošanas tiesības kā *B.I.* bijušajam laulātajam. No lietas faktiskajiem apstākļiem konstatēts, ka pati *B.I.* ar dāvinājuma līgumu zaudējusi savas īpašuma tiesības uz ēku un arī lietošanas tiesības uz to. Lietā nav nekādu dokumentu, kas pierādītu pretējo.

[4.3] No Civillikuma 2174. un 2126.panta izriet, ka arī gadījumā, ja pēc ēkas atdāvināšanas *B.I.* un *I.Ļ.* turpināja dzīvot un lietot māju, nodibinot faktiskas īres attiecības ar *V.B.*, tad šādas īres attiecības trešajam īpašniekam

A.P. būtu saistošas tikai tad, ja tās būtu noformētas rakstveidā un ierakstītas zemesgrāmatā.

[4.4] Lietā nav noskaidrots, vai starp pieteicēju un *I.Ļ.* bija nodibinātas faktiskas īres attiecības. Taču arī, ja tādas ir pastāvējušas, tad šobrīd tās ir zudušas, ņemot vērā, ka *I.Ļ.* labprātīgi ievietojies uz pastāvīgu dzīvi sociālās aprūpes centrā, tādējādi pārtraucot arī iespējamās faktiskās īres attiecības.

[4.5] Izvērtējot spriedumā konstatēto, tiesa secināja, ka *I.Ļ.* zudis tiesiskais pamats, kas bija par pamatu tā deklarēšanai šajā dzīvesvietā, un ka iestājušies Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 12.panta pirmās daļas 2.punktā norādītie priekšnoteikumi, lai anulētu *I.Ļ.* deklarēto dzīvesvietu */adrese/*. Tiesa atzina, ka pieteicēja prasījums par labvēlīga administratīvā akta izdošanu ir tiesisks un pamatots.

[5] Apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2009.gada 14.aprīļa spriedumu iesniedza Rīgas dome, lūdzot tiesu atcelt Administratīvās rajona tiesas spriedumu un piedzīt no *A.P.* tiesāšanās izdevumus to faktiskajā apmērā. Spriedumu uzskata par nelikumīgu un pārsūdzamu, pamatojoties uz turpmāk minētiem argumentiem.

[5.1] Tiesa nepamatoti norāda, ka nav tiesiska pamata *I.Ļ.* deklarētās dzīvesvietas ziņu saglabāšanai adresē */adrese/*.

I.Ļ. dzīvesvieta adresē */adrese/*, deklarēta 1987.gada 13.aprīlī saskaņā ar tobrīd spēkā esošiem 1974.gada 28.augusta Ministru Padomes noteikumiem „Par pasu sistēmu PSRS", kuros noteikts, ka personu pieraksts adresē tika veikts, pamatojoties uz lietošanas tiesībām.

[5.2] *I.Ļ.* 2006.gada 18.septembrī norādot papildus adresi sociālās aprūpes centrā „*/Nosaukums/*" izmantoja savas Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 5.panta otrajā daļā noteiktās tiesības, tas ir, persona, kura, pamatojoties uz pašvaldības lēmumu, ievietota veco ļaužu pansionātā citas pašvaldības administratīvajā teritorijā, saglabā reģistrāciju iepriekšējā dzīvesvietā un veco ļaužu pansionāta adresi norāda kā papildu adresi.

[5.3] Rīgas pilsētas sociālās aprūpes centrs „*/Nosaukums/*" 2006.gada 24.novembra vēstulē informē, ka, lai arī *I.Ļ.* ievietots Sociālās aprūpes centrā uz patstāvīgu dzīvi, Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 28.pants paredz iespēju pārtraukt pakalpojumu sniegšanu, ja tā vairs nav nepieciešama klientam, un to var nomainīt pret aprūpi mājās, tādēļ *I.Ļ.* Sociālās aprūpes centru deklarēja kā papildus adresi.

[5.4] Ziņas par deklarēto dzīvesvietu anulē, ja pastāv kāds no Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 12.pantā minētiem nosacījumiem.

I.Ļ. dzīvojamās telpas */adrese/*, lietošanas tiesības izriet no 1987.gada 13.aprīļa pieraksta, savukārt likums „Par dzīvojamo telpu īri" stājās spēkā 1993.gada 16.februārī, nosakot dzīvojamās telpas īres līguma rakstveida formu, bet 1987.gada normatīvie akti neparedzēja obligātu īres līguma rakstveida formu, pieraksta kārtība adresē tika saskaņota ar dzīvojamās telpas valdītāju, kurš apstiprināja personas dzīvojamās telpas lietošanas tiesības.

[5.5] Likumā „Par dzīvojamo telpu īri” paredzēti nosacījumi, pie kuriem izbeidzas dzīvojamās telpas lietošanas tiesības, un tie neparedz personu dzīvojamās telpas lietošanas tiesību izbeigšanos sakarā ar dzīvojamās telpas īpašnieka maiņu. Turklāt likuma „Par dzīvojamo telpu īri” 50.pants nosaka, ka no dzīvojamās telpas īres attiecībām izrietošie strīdi tiek izskatīti tiesā.

Saskaņā ar Dzīvesvietas deklarēšanas likumu un Rīgas domes 2003.gada Nolikumu Nr.86 „Rīgas domes Personu dzīvesvietas reģistrācijas komisijas nolikums” Komisijas kompetencē nav pieņemt lēmumus par dzīvojamo telpu lietošanas tiesību izbeigšanu personām.

[6] Tiesas sēdē pieteicējs apelācijas sūdzību neatzina un pieteikumu uzturēja uz tajā norādītajiem argumentiem.

Atbildētāja pārstāvis apelācijas sūdzību uzturēja, pamatojoties uz tajā norādītajiem argumentiem.

Administratīvā apgabaltiesa konstatēja, ka trešā persona *I.Ļ.* ir miris 2009.gada 17.oktobrī (lietas 69.lapa).

Motīvu daļa

[7] Pārbaudījusi lietas materiālus un noklausījusies administratīvā procesa dalībnieku paskaidrojumus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka apelācijas sūdzība ir pamatota un ka pieteikums ir noraidāms.

[8] Administratīvā apgabaltiesa konstatē, ka pieteicējs, iesniedzot pieteikumu, lūdza tiesu izdot labvēlīgu administratīvo aktu – deklarētās dzīvesvietas anulēšanu *I.Ļ.*. Ņemot vērā, ka *I.Ļ.* ir miris un viņš vairs nav deklarēts pieteicējam piederošajā dzīvoklī, apgabaltiesa lemj par Lēmuma prettiesiskumu.

[9] Saskaņā ar Dzīvesvietas deklarēšanas likuma Pārejas noteikumu 1.punktu atzīme, kas par personas reģistrāciju dzīvesvietā līdz šā likuma spēkā stāšanās dienai izdarīta Latvijas pilsoņa pasē, Latvijas nepilsoņa pasē [..] vai citā Latvijā derīgā personu apliecinošā dokumentā un reģistrēta Iedzīvotāju reģistrā, uzskatāma par dzīvesvietas pirmreizējo deklarāciju līdz laikam, kad persona deklarē citu dzīvesvietu šajā likumā noteiktajā kārtībā.

Administratīvā apgabaltiesa konstatē, ka lietā nepastāv strīds, ka *I.Ļ.* pirmreizējā deklarācija dzīvoklī */adrese/*, veikta Dzīvesvietas deklarēšanas likuma Pārejas noteikumu 1.punkta kārtībā.

[10] Saskaņā ar Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 12.panta pirmo daļu ziņas par deklarēto dzīvesvietu iestāde anulē, ja:

1) dzīvesvietas deklarētājs vai viņa likumiskais pārstāvis, vai dzīvesvietas deklarētāja vai viņa likumiskā pārstāvja pilnvarota persona, deklarējot dzīvesvietu, sniegusi nepatiesas ziņas;

2) attiecīgajai personai nav tiesiska pamata dzīvot deklarētajā dzīvesvietā.

Administratīvā apgabaltiesa konstatē, ka lietā nepastāv strīds, ka deklarējot *I.Ļ.* dzīvesvietas pirmreizējā deklarēšana ir notikusi, pamatojoties uz patiesu informāciju.

Lietā nepastāv arī strīds, ka līdz 2006.gada 20.septembrim *I.Ļ.* lietoja dzīvojamo telpu */adrese/*, un ka tā bija viņa deklarētā dzīvesvieta. Lietā nepastāv strīds, ka pieteicējs nav izteicis iebildumus pret to, ka *I.Ļ.* lietoja pieteicējam piederošo dzīvokli, un ka tiesiskā ceļā lietojums nav pārtraukts.

[11] Saskaņā ar Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 3.panta pirmo daļu dzīvesvieta ir jebkura personas brīvi izraudzīta ar nekustamo īpašumu saistīta vieta (ar adresi), kurā persona labprātīgi apmetusies ar tieši vai klusējot izteiktu nodomu tur dzīvot, kurā dzīvot tai ir tiesisks pamats un kuru šī persona atzīst par vietu, kur tā sasniedzama tiesiskajās attiecībās ar valsti un pašvaldību. Likuma 2.panta otrā daļa paredz, ka dzīvesvietas deklarēšanas fakts pats par sevi nerada civiltiesiskas saistības.

No minētā Administratīvā apgabaltiesa secina, ka pašvaldībai, pārbaudot ziņas par deklarēto dzīvesvietu, nav pienākuma izlemt civiltiesisku strīdu, vai konkrētajai personai ir tiesības lietot konkrēto īpašumu.

Ņemot vērā, ka *I.Ļ.* faktiski dzīvokli Nr.1, */adrese/*, lietoja ilgstoši un pēc mājas */adrese/*, atkārtotas atsavināšanas jaunie mājas īpašnieki nav veikuši nekādas darbības, lai to pārtrauktu, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka Rīgas dome nebija pamata atzīt, ka *I.Ļ.* nav tiesiska pamata dzīvot deklarētajā dzīvesvietā.

[12] Saskaņā ar Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 5.panta otro daļu persona, kura, pamatojoties uz pašvaldības lēmumu, ievietota veco ļaužu pansionātā citas pašvaldības administratīvajā teritorijā, saglabā reģistrāciju iepriekšējā dzīvesvietā un veco ļaužu pansionāta adresi norāda kā papildu adresi. Ja šai personai nav tiesiska pamata saglabāt reģistrāciju iepriekšējā dzīvesvietā un tā nav deklarējusi savu dzīvesvietu citur, par tās dzīvesvietu saskaņā ar šā likuma 10.pantu reģistrējams attiecīgais veco ļaužu pansionāts.

No lietas materiāliem Administratīvā apgabaltiesa konstatē, ka *I.Ļ.*, deklarējot papildu adresi Rīgas pilsētas Sociālās aprūpes centrā „*/Nosaukums/*" nav atteicies no deklarētās dzīvesvietas adresē */adrese/*.

Apgabaltiesa no minētā secina, ka dzīvesvietas deklarēšana sociālās aprūpes centrā nav patstāvīgs pamats iepriekšējās deklarētās dzīvesvietas anulēšanai un līdz ar to apgabaltiesa atzīst, ka Rīgas domes nebija tiesību anulēt *I.Ļ.* dzīvesvietu adresē */adrese/*, sakarā ar dzīvesvietas deklarēšanu sociālās aprūpes centrā.

[13] Pamatojoties uz minēto, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka Lēmums ir tiesisks.

[14] Administratīvā apgabaltiesa uzskata, ka pirmās instances tiesa nav pareizi izvērtējusi lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus un līdz ar to pirmās instances tiesas spriedums nav tiesisks un pamatots.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda:

Noraidīt *A.P.* pieteikumu par Rīgas domes Personu dzīves vietas reģistrācijas komisijas 2007.gada 23.februāra lēmuma Nr.4 atzīšanu par prettiesisku.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamentā 30 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja U.Mihailova

Tiesneši S.Kanenberga

E.Puriņš